

ІСТОРІЯ ВИВЧЕННЯ ПРИРОДНОГО ПОНОВЛЕННЯ У ДП «СКРИПАЇВСЬКЕ НДЛГ»

Шатійов В.В., гр. 205-20бстн-01

Науковий керівник – канд. с.-г. наук, доц. **Назаренко В.В.**
Державний біотехнологічний університет

Перші дані щодо стану насадження в кв. 73 Скрипаївського лісництва Скрипаївського НДЛГ знайдені в матеріалах лісовпорядкування 1946 року. Насадження, вік яких становив на той час 90 років, росли переважно за I класом бонітету. В матеріалах лісовпорядкування надано дані, що до 1941 року насадження було запідсочено. Проведення цього лісгосподарського заходу обов'язково пов'язано з постійною, досить значною, загрузкою на ділянку. Цілком зрозуміло, чому в цьому разі не було підросту та значно знижена повнота. Але це створювало умови для появи підросту. Перші зареєстровані заходи було відмічено в: 1949, 1950 і 1951. На цей час насадження були пройдені санітарними рубками. Одночасно з цим спроторігається активізація процесів природного відновлення.

Слід підкреслити, що аналіз матеріалів лісовпорядкування за 1946 – 1958 рр. показав значну схожість лісівничо-таксаційних показників насаджень 73 кварталу, а також 90, 106 та 107. На площі більше 25 га ці насадження залишились в 90 та 106 кварталі, які є на сьогодні заказником. Їх виділяє те, що тут спостерігається різновікове природне поновлення сосни. Даний процес пов'язаний з оптимальною для даного випадку повнотою насадження.

В 1963-1972 рр. під керівництвом директора Скрипаївського НДЛГ А.С. Шишкіна були проведені дослідження природного поновлення в дубово-соснових суборах і дібровах. У результаті було встановлено, що основою природнього поновлення в свіжій дубово-сосновій суборі є підріст сосни.

В умовах типу лісу В₂-ДС на території Скрипаївського лісництва було закладено 5 дослідних об'єктів: суцільнолісосічні, насінево-лісосічні поступові, насінево-лісосічні поступові чотирьох приймальні, групово-вибіркові поступові з вікном у половину, висоту і півтори висоти середнього дерева і комбіновані, поступові три-прийомні.

Наявність процесу поновлення, а саме, самосіву і підросту було одним з важливих сторін в обґрунтуванні рубання і проведення дослідних робіт. Головним критерієм при підборі насаджень у рубання був вік і достатня кількість підросту, задовільного стану.

Стиглі насадження сосни в кв. 73 були представлені чистими деревостанами з запасом 300 м³/га, з нерівномірною повнотою та значною

кількістю підросту і самосіву. Нерівномірна повнота насадження, яка коливалась в межах від 0,4 до 0,7 дозволяла зберегтися підросту під пологом лісу. Підріст в віці 5-15 років розміщений був нерівномірно, куртинами. В віці 2-4 роки – невеликими групами приурочений до вікон, сходи самосіву розміщені рівномірно по всьому кварталу. Підріст та самосів нараховувався до рубки на 1 га. в кількості 21,5 тис. шт., тому для обліку природного поновлення та вивчення впливу рубки на підріст насадження було розділено на секції площею по 2,4 га. Виключення складала секція 10, яка має розмір 1,1 га., обмежена технологічною дорогою. Одним з найкращих способів з сприяння природньому поновленню – є змішування лісової підстилки з мінеральною частиною ґрунту. Цим досягається більш швидке перегнивання підстилки та поява швидко розчинних поживних речовин, полегшує попадання насіння до ґрунту. Виходячи з цього в кв. 73 на весні та восени було проведено розпушування підстилки дисковими культиваторами.

На дослідній ділянці були встановлені 50 насіннемірів на комбінованих групово-насіннево-лісосічних рубках в кв. 73. Крім цього в кв. 73 в котловині було встановлено ще 50 насіннемірів. Таким чином для обліку врожаю насіння всього було встановлено 100 насіннемірів, що складає 20 м² площі.

Поява самосіву під пологом лісу визначається наявністю материнського деревостану, а також оптимальних умов для проростання насіння в першу чергу тепла та вологи. В результаті проведених рубок кількість самосіву та підросту значно зменшилась. Самосіву на 49%, підросту на 8%. Треба відмітити, що загиблого самосіву більше ніж підросту, відповідно на 41% від загальної наявності на об'єкті. Таким чином після рубки загинуло 8,2 тис. шт./га. сіянців, а підросту 0,4 тис. шт./га. Найменша кількість самосіву була в 1968 році, це можна пояснити тим, що поганий урожай насіння збігся з несприятливими погодними умовами. Опадів було менше норми, схожість насіння була низькою. Сукупність цих факторів призвела до того, що в 1968 році самосіву було мінімум. Таким чином, аналізуючи наявність самосіву та підросту після рубки, можна сказати, що на час закінчення дослідів підросту було недостатня кількість.